

Mahjas Weefis.

Ar pašā wifuschepliga augša Reifara wefšānu.

26. gada-

gahjums.

Mahjas Weefis isnahk wecreis pa nedetu.

Makfa ar pefsubstānā par pafst:
Ar Peflitumu: par gadu 2 r. 35 L.
beš Peflituma: par gadu 1 " 60
Ar Peflitumu: par 1/2 gadu 1 " 25
beš Peflituma: par 1/2 gadu " 85

Makfa beš pefsubstānā Rīgā:
Ar Peflitumu: par gadu 1 r. 75 L.
beš Peflituma: par gadu 1 " 90
Ar Peflitumu: par 1/2 gadu " 90
beš Peflituma: par 1/2 gadu " 55

Mahjas Weefis teel isdōts sestdeenam
no pilst. 10 fahlot.

Makfa par fludināšanā:
par weenas slejas smalku rakstu (Pefi-
rindu, jeb to wectu, to tabca rinda cenem,
makfa 8 lap.

Redāzija un ekfpedizija Rīgā,
Ernst Plates bilšu- un grahmatu-
latawā un burto-lectumē pee Pefšera
bafstās.

Mahjots. Sunalabs finās. Telegrafa finās. Cefšāfemes finās: Rīgā. D. Volderājas. No Smilteneš. Drumeena. Jēfš. Sešrene. Stābešmuischa. Jelgawa. Ruldiga. D. Ellnešdeem. D. Wišāfalmuischas. Peterburga. Makfawa. Lemfla. Kaunos gubernu. — Ahrfemes finās: Bahzija. Franzija. Italija. — Semneetu pirka mahjās reh; pizēja nahwes. — Peflituma: Auzejne. Schirtee. Graudi un seeti.

Jaunafahs finās.

Jahnis Zimse miris. Šchi behdu wehstis fa-
trizinaja katra kreetna Latweefšā firdi. Zitadi
tas newareja buht. Wihrs, kas wifu fawu
muhšchu prahta zilafšanai un gara gaismai
strahdajis par labu, ir aifgabjis us muhšchigu
dusu; muhšu flolu tehws, seminara direktors
Jahnis Zimse, fawu gaitu beidšis, wina wairs
naw dšhwotaju starpā. Winsch atstahjis gruhsti
ipidamū robu. Pee wina kapa raud Latwee-
fchu tauta.

Šchi behdu wehstei peelectam lohduš wahr-
duš, ko "B. B." dabujis pefsubstānā no Balkas.
Dšredejis, ka mihlā un dahrgā aifgabjuschā
Zimšes tehwa familija atwehlejuse katram, kas
wehl gribetu pehdejo reisu redseht dahrgo nelaiķi,
pee wina ee-ect. Tā tad 12. Oktobra wafarā
ari es steidsos us seminaru, wehl beidsamo reisu
redseht mihlo aifgabjeju, kas Latweefchu tautai
tūf daušf strahdajis skolās laukā. Gegahjis at-
ronu pulzinu seminaristu, kas flumju pilni stahw
pee fawa, us muhšchibu aifgabjuschā kunga un
meistāra. Zimšes tehws gut gultā. Tas pats
mihligais un laipnais waigs, bet tilai nahwes
bahlumš to fedf. Laipnāhs un dedfigahs azis
wairs nerangahs us fawcem mahzkeem, kā zit-
lahrt. Winsch gut, fawu gaitu winsch ir beidšis.
Sestdeenas wafarā, kā jaw katrs ihšis strahdneeks,
tas darbu lizis pee malas. Us galda reds dau-
dsumu rakstānu grahmatu, kas usbrukufchas wah-
jibas dehl palikufchas nepahrlubkotas. Tagad
winsch wairs nespehji strahdaht — winsch aif-
gabjis pee dusas.

Kahds seminarists teiza: "Man leekahs, it kā
winsch wehl buhtu dšhwš." Tam taifniba —
kungs un meistars nedrihst fawcem mahzkeem
buht miris, kaut fchē gan gaitu beidšis. Katra
mahzkele firdi winsch paliks dšhwš, mihlā,
dahrgā atminā. Ari Latweefchu tautai winsch
dšhwš, kaut darba laukā beidšis strahdaht. Bei-
gās peelifsim kahduš wahrdianus par neaifmir-
stāna nelaiķa dšhwšes gahjumu:

Jahnis Zimse ir Raunā dšmīs un us fawu
wezako wehleschanos ismahzjahs par flolotaju.
Ferdinands Walters affina wina teizamas gara
dahwanas un aizināja winu par draudses flo-
lotaju us Walmeeru. Wehlah Widsemes sinode

winu aifsubtija us ahrsemi Weifenselfas seminari,
kur winsch wajadfigahs finafchanas un mahzi-
bas eeguwa preefch seminara wadifchanas.
Sawu mahzibas kursu minetā seminari beidšis
un pušgadu uniwersiteti Berlinē apmellejis,
winsch ar tahm labalahm lezibas fihmehm
pahrnahza us Widsemi atpafat. Par to starpu
us Waltera preefchlikumu bija Walmeerā dibi-
nata tā nosantā scheksteru flola. 10. No-
wembri 1839. gadā Zimse palifa par schihs
flolas pirmo flolotaju un direktoru. Wehlah
fchi flola tika pahrzelta us Balku. Ko Zimse
kā seminara direktors strahdajis, wehl dšhwā
atminā, tapeh; par to fchoreis nerunasim.

Rīgā. Nahlofchā gada pirmōs mehnefchōs,
kā jaw lafitajeem finams, buhs tas laiks atnah-
zis, kur par jaunū Rīgās pilsehtas weetneeki
zelami. Schis zefšchanas darbs ir preefch
muhšu pilsehtas loti fwarigs darbs, tapeh; jaw
pee laika to buhs pahrdomaht. Kā tas preefch
fchetreem gadeem bija, tā tas ari tagad pee
pilssehtas weetneeku zefšchanas buhs: eepreefchu
fastahdisees komitejas, kas kandidatus preefch
zelameem pilsehtas weetneekem ufstahdihš. Schim
brihšcham wehl fchahdas komitejas naw fastah-
dijuschahs, wismasalais winas wehl naw nelah-
das kandidatu listes gaismā laidufchas.

Walmeera. Walmeeras aprinka kara-dee-
nasta komifija isfludina, ka tureenās aprinki
nofazitas fchahdas deenas preefch rekrufschu
eefaufšchanas kara-deenastā:

1. kantonā 12. Nowembri Walmeerā,
2. " 2. " Rimbahschōs,
3. " 9. " Walmeerā.

Schripils. Lai 7. Oktobri, treschdeenas wa-
larā ap pulstien 6, pee wezeem Schripils muh-
reem pašchā Daugawas malā, bija zelti flāifsti
goda-wahrti, kur pulks kauschu bij fapulzejuschees,
jo tē tika sagaidits Wahrenbrokas leelekungs,
barons Behr ar fawu jaunū leelmahti, Kursemes
gubernatora Bilienfeldta meitu, kas no Jelgawas
pa dšelfszelu braukdami, zaur Stukmanmuischu
fchē pahr Daugawu pahri nahza. Augstee weefi
pee Stukmanmuischas grafa Medem leelkunga
pahra stundas uskawejuschees, peeminetā stundā
ar jauki appufchlotu laiwu daschadahm ugunim
mirdsot un raketehm gaisā fkreemot, pahri zeh-

lahs, kur muhšu pufes laudim bij teefcham
jauka isflatifchanahs. Pee goda-wahrteem jau-
nais pahris tika no Sechripils dšeedataju kora
ar jaukahm dšeesmahm apweizinatš, kur barons
Behr, tapat dšeedatajeem kā ari Sechripils faim-
neekem par laipnu usnemfchanu firsnigi pateif-
damees, us fawu muischu aifbrauja projam.
War gan domaht, ka pašchā Wahrenbroka mui-
schā fcha jauna pahra apweizinafchana buhs jo
firsnigaka bijuse. Schrg.

Peterburga. Keifara Majestetes kronefchana,
kā "Pet. Wed." dšredejuschas, notikfshot nahlo-
fchā gadā Rāja pirmās deenas. Pee sagata-
fchanas jaw naigi strahdajot.

Grafs Loris-Melikowš, kā "Poradoks" dšir-
dejis, esot ahrstu padomū klausidams, atfazijees
no nodoma, seemu palaišt Peterburgā, un tadeht
wehl palikfshot ahrfemes, laikam lihds Februara
mehnesim.

Kreewu waldiba, kā "Masf. Tel." raksta,
nebuht ne-atfakotees to 300 milionu rbf. weetā,
kas winai no Turzijas nahlahs kā kara atlih-
dšinajums un kuru dabufchana esot loti nedro-
fcha, peenemt no Turzijas kahdu semešgabalu
gar Kawkafijas robeschahm. Geheimrahtam
Thörner, kas nosubstis us Konstantinopeli, esot
usdots, jo smalki isstahht Turzijas naudas buh-
fchanu un ja teefcham israhditos, ka Turzijas
waldiba nespehs nomalfahht fawu parahdu, fa-
rumatees par kahdu semeš gabalu atdoschānu
Kreewijai. — No Konstantinopeles atnahlufe
pa telegrafu fina, ka Turzijas waldiba eezehlfufe
komifiju, kas lai Turzijas naudas buhšchānu
apspreestu kopā ar Kreewijas suhtito (geheim-
rahtu Thörner).

Spanija. Kā no Madrides teel sinots, tad
fehnišch Alfons esot nodomajis, wehl fchini
seemā usnemt leelaku zefošchānu. Wispirms
winsch doschotees us Franziju, kahdas 8 de-
nas Parihfē ufturedamees. No tureenās winsch
zefošchot us Londoni un no Londones us
Bahziju.

Tunifa. Us Parihfi atnahlufchas finās, ka
Franfchu kara-spehlā Tunifā iszehlfuschees ne-
meeri; saldati leedsotees, eet karā pret dumpi-
neekem. Remeeru zehleji saldati fata, ka bejs
esot pahrdewejs.

Geschiedemes sinas.

Rigas aprinka prahvestis, Schilling lgs, ka „Zinga f. St. u. L.“ dsirdejuje, esot 6. Oktobri, leela wezuma deht, us pascha subgumu, no celschleetu ministra lga no amata atlaisis.

Gemechrojama dahwana Rigas Latweeschu beedribai. Schinis deenas Rigas dabrsneels, firmgalwis Peters Kemmers ir norakstijis Latweeschu beedribai wifu sawu kustamo un nekustamo mantu. Kemmera lga manta fastahw is 1086 kwadrat-afu leela gruntagabala ar diwi dsihwojamahm ehlahm, kas atrodahs us Schwarzg muishas grutes, Bahrdaugawa pee Kalnazeema eelas, sem pol. num. 127 (grunts un ehlas ir bes kahdeem parahdeem), un is diwi droschahm, kopā 9500 rubtu leelahm obligazijahm. Beedriba no sawas pufes ir usnehmufees, apbalwotajam lihds wina dsihwes galam dot brijhu korteli ar apturinajahanu minetas mahjas, un isdaribt lahdas gadefahrtigas un tijibas maksahchanas. Us dahwatahs grunts, zil dribi ween buhs eespehjams, taps eegrosits ihpafchs patwersmes nams preelsh nepsehjneekem (wihreefcheem un bahrineem), sem wahrda „Betera-Elisabetes patwersme,“ par peeminu dahwinatajeem Beteram un wina nelaika laulatai draudseni Elisabetei. Preelsh fchi ihpafchuma pahrwaldishchanas beedriba ir eezehlfuse ihpafchu komiteju, fastahwofchu is trim lungeem: mahjas ihpafchneela J. Subberga, adwolata J. Saklischha un buhwmeistara M. Balloscha. — Meks preezajamees, ka ari Latweeschi fahrl ruhpetees, sawus truhkumu jeetoschus lihdsstauteeschus apgahdabt, un wehlamees, lai beedribai dribsumā rastos wajadfigais kapitalis, preelsh patwersmes pilnigas nodibinaschanas. (B. B.)

Deenwidus-Widsemes laulfaimneejibas beedriba par saweem delegateem otra laulfaimneejibas kongresa, kas Februari 1882. g. Wilnā taps noturets, sawā sehdefchanā eezehlfuse: positechnikas profesoru Dr. v. Anieriem Rigā un baronu J. v. Manteuffel Drijinā.

Rigas aprinka kara-klausibas komisija Widf. gub. awises dara sinamu, ka rekrufschu eesaulschana preelsh Rigas kreises schini gada us schahdahm deenahm nosajita:

- preelsh 2. kantona us 11. Nowembri,
- 3. „ „ 5. „
- 4. „ „ 2. „

un ka komisijas sehdefchanas weeta, tapat ka agrakos gados, buhs Rigas Latw. beedr. namā. Pee tam pag. wezakeem top usdote, ari pagahjuscha gada eesaulschanas listes lihdsparnemt, deht falihdsinaschanas.

Tijibas atjaunoschanas jeb reformazijas fwehtki buhtu schogad pirmdeen, 19. Oktobri, fwinami; bet tos fwehtihis tai nahloscha fwehtdeenā, 25. Oktobri fch. g. Mas wehsturigas deenas ir tai swara nahlfuchas, par ihpafcheem fwehtkeem tapt pazeltas. Kad fchi deena prenahf, tad winas nosihmejumū isflaidro skolās un basnijās; tapehz mehs domajam, ka derehs ari zeen. „Mahj. Weefa“ lastitajeem preelshā par scho deenu — tagadeju laiku gaismā — pahrrunahf. Agraki tika 19. Oktobris itreis leeliski fwinets; wehlaki tai deenai dahwinaja widejuscho fwehtku usflatu; tagad scho deenu itreis tai nahloschā fwehtdeenā fwehti. Schi no Martina Lutera isdarita tijibas-atjaunoschana ir teescham wifā zilweze jaunū gaismu un attihstishchanu gabdajufe; wina naw tilween preelsh ewangeliskahs basnijas, bet ari preelsh sinatibas un wifas preelshofchanas no leela swara; jo tijibas-atjaunoschanā atrodahs lihds

ari pamudinashana un zaur to us muhsu laiku kulturas fahneegschanu. Lutera, fchi kreetna Deewa wahrdu mahzitaja, dsihwe un darbt, ihpafchi schinis fahustinatōs laikōs mums Luteraneeem der par labu preelshfihmi. Winsch jihnijahs newis zilwezigas wehlefchanahs waj labpatishchanas deht, bet peenahkuma labad. Schini jihniā winsch nejaugahs politikas leetas; winsch sawu fwehto mahzitaja amatu neaptraipija ar nekahdeem laizigeem noluhkeem; winsch ir teem wifumareneem lungeem besbailigi un droschi preti stahjees, kad tee laizigus noluhkus mahzitaju amatā un Deewu wahrdu mahziba pinufchi eelshā.

Ko Lutera preelsh kriistica prahta skaidroschanas un eestipirinaschanas darijis, to winsch darijis preelsh brijhibas un pateesibas. Winsch gribeja tikai zaur skaidreem lihdsfekteem un labas firds-apfinas zela uswahreht; winsch nepretojahs tautibai un winas zenteeneem. Un ka us scha zela winsch panahja leeliskas leetas, ka winsch te mantoja mihlestibas un usizibas wifā semē, tas man te ihpafchi gan wairs nebuhs ja-isflaidro. Schodeen, kur mehs Deewa balfi warbuht wehl zaur teem til dauds laizigu noluhku troschneem dsirdam zauri, lai neapzeetinajam sawas firdis; bet ejam — un darom tapat aridfan, ka Lutera darijis, — tad mehs jo projam newalkastim wairs wina wahrdu few par launu. — a — s.

Kurseme un Widsemē, un wifur zitur, kur ween Latweeschu firds pufsi, ir nahloscha treschdeena, 21. Oktobris, jo eewechrojama deena, jo tad buhs 12 gadi pagahjuschi, kamehr Rigas pateizigee Latweeschi muhsu leelam brijhibas karotajam, Gabrielam Merkelam, peeminas-fihmi zehla us wina kapu, Katlakalnā. Brijhibu un pateesibu, la sawas tautibas pamatu, Latweeschi naw panahlfuchā la nezeretu dahwinajumu, bet wini ir to gan paschi, gan ari zaur ziteem lauschu drangeem, fazihnijuschu. Weens tahds jihniū-wedejs preelsh Latweeschu brijhibas panahlfchanas bija ari G. Merkels, Wahzeetis pehz dsimuma. Kaut tas schodeen pat deretu par labu preelshfihmi ari ziteem Baltijas Wahzeefcheem, tapat preelsh Latweeschu lablahfchanahs ruhpetees, la Merkels to darija. — Kad nahloschā treschdeenā Latweeschi garā nostahjabs pee Merkela kapa, Katlakalnā (jo fwehtku wihse deretu teescham gan scho deenu pawadiht), tad tee war ar sawadu preeku atgahdinatees us teem jaukeem pawahlumeem, ko tee tais beidsamajōs 12 gados fahneeguschu. Latweeschu laikralstu skaitlis ir no 4 us 8 pawaitrojees (scho starpā isnahf weena awise il deenas). Buhtu pawifam 13 laikralsti brijuschu, ja nebuhtu 5 drihs atkal apstahjuschees isnahft. Rigas Latw. beedriba, kas few tagad pate staltu namū eeguwufe, tad pat (t. i. kad Merkelam peeminu zehla) fahlahs dibinatees un peenemtees; bet nu ir pa scho laiku 8 zitas latwiskas beedribas wehl peenahlfuchas klabt. Jo wehl tais beidsamajōs 12 gados weena wispahriga Latweeschu laulfaimneeku fapulze, wispahriga Latw. laulskolotaju konferenze un diwi wispahrigi Latweeschu dieedashanas-fwehtki Rigā tikuschu notureti. Rigā ir zaur Latw. labdarishchanas beedribu Latw. meitenu skola tikufe zelta. Kursemē, la Widsemē, pa scho laiku ir mahju peederiba un pahrwaldishana jaw labu datu semneeku paschu rokā nahlfufe; zaur meera-teefahm un semstibu, ko tagad sagatawojahs Baltija eewest, Latweeschi nahls pee jo wehl leelakas pahstahwibas un teesibas. Gan dauds wifadu jaunū beedribu zelschana, gan ari tautisku fwehtku, fapulfchu

un weesibu rikfoschana ir Latweeschi beidsamajōs 12 gados parahdijuschu, ka wini naw wis par welti brijhibu panahlfuchu, bet la wini zaur to eet leeliskus solus us preelshu, jo wineem us to netruhlfi spehka, labas eegribas un pazetibas. Latweefcheem tagad deefgan top gabdats tabdu lihdsjektu, zaur ko tee fewi la tautu iwaretu pareisi mahzitees pasiht, lai winu zeli apgaismotos, lai wini ar kreetnu apfihu sawus spehkus isleetatu few par labu un sawu laimi nekad akli ne-ispostitu; lai wini — la zeen. Weber lgs sawā runā us Kursemes brijhibas fwehtkeem, Zelgawā peemineja — eespehtu reis few par ihpafchumu eeguhf to temi, ko winu darbigahs rolas pahrwahrtufchas par seedoschu dahrsu. — Latweefcheem mehrtis gan wehl ir tabfu, bet zelsch us to wineem ir watā; un neweens folis naw weltigs! — a — s.

Par Latweeschu nahlamibu Wahzu laikralstis „St. Petersburger Herald“ nesen dowis gala spreedumu. Rodrukadams is „Rig. Ztg.“ kahdu is awises „Balfs“ pahrtulkotu korespondenzi par Balmeeras Latweefcheem, „Petersburger Herald“ bij peesihmejis, ka Latweeschu tautisklee zenteeni esot weltigi, jo Latweeschi esot masa tautina, kurai listens lehmis tikt pahrwahzotai. Tahds jaw esot maso tautu listens, la to jaw esot peedfihwojuschu pee Wentu tautas Meklenburgā. Us to kahds Peterburgas Latweetis bij „Herald“ eesuhstijis wehstuli, kurā kas par Latweeschu nahlamibu issafa zitadas domas. Winsch usrahda us dashahm zitahm masahm tautahm, par peem. Dahneem, Norwegeefcheem un Finnēem, kas ne buht nepanahlfstot un neceefot no leelakahm tautahm awihtas, un ka tadeht ari Latweeschu tauta warot zereht us pahstahweschanu. Bet „Petersburger Herald“ scho wehstuli pahrrunadams paleel pee sawahm domahm, proti, Latweeschi un Igauni beigi, un ka teem drijhi ja-isnihlfi. Dahni un Norwegi tadeht esot pahstahwejuschi, la tee istaihsjuschi pahstahwigu walfsi, un Finni atkal tadeht, la Finniā; kas mas augliga un gul us seemeleem, mas eenahlot laudis no zitahm tautibahm. Bet Baltija pahstahwigi eenahlot is Wahzemes dauds Wahzeefchu; Latweeschu un Igaunu pahrwahzofschana reis esot eefahlfufees un wehstures ritens atpakal negreeschotees. „Balt. Wehstn.“ pee fcheem spreedumeem peesihme: Mams schkeet, la wehsture ir mahschina, kurai wairak ritenu. Tahds zits ritens ir Latweeschu un Igaunu tautiska usmoschahahs un tautiska attihstishchanahs. Schis ritens ari fahzis eet us preelshu un mehs domajam, ka tas ari atpakal negreesifees. Ka masas tautas neween war pahstahweht, leelahm blakus, bet wehl war isjeltees no jauna, to peerahda Holandeeschu wehsture. Holandē preelsh 3 lihds 400 gadeem tika runata tahda pat Wahzu waloda la Seemel-Wahzija, un Holandeeschu waloda un tautiba til pehdejos 3 gadu simtendōs iszehlfufes, un schim brijsham nemas nedoma pasust. Semes pahstahwiba pee tam gan ari pahlhdsjufe, bet leelakais tautibas uswaretajs arweenu ir un paleel kultura, kahdu fchi tautiba usnem un isaufina. Ja Latweeschi kreetni pratihis andfinahf kulturas spehkus, winu isnihlfchanu gan til drihs nepeedfihwos.

Par gaidamo semstibas eeweschanu Baltijas gubernās Kreevw awije „Poradol“ raksta tā: „Mehs isdsirduschu ispaustas walodas, ka semstibas eeweschana Baltijas gubernās schim brijsham usnenta apspreechamōs jautajumōs. Ari stihwakee tureenas weetigo ihpafchibu aistahwi, la mehs pahrleezinati, to neleegs, ka tagadejas paschwaldibas organisazija Baltijas gubernās,

tas tur dibinajahs us daschadu lahtu teesibahm, stipri isschlibrahs neween no Kreewu reformahm, bet ari no tagadejahs wiepabrigas Ciropas lahtibas, pee lam mehs wehl nemas nerunajam no teesibas, kas ir semes eedfibwotaju leeliskam wairumam us dalibu pee-weetigahs paschwaldibas. Schibs paschwaldischanas eegrosischana us jauna pamata, kas swabads no lahtu priwilegijahm un junstes aprobeschofchanahm, ir ne-atleekama wajadiba preefch Baltijas gubernahm, kuras tagad leela eedfibwotaju dala isslehgata no jebkura swara weetigas leetas, kaut gan wina pilsonu attisshibas sinā daudsi tablak nahkufe neta semakahs eedfibwotaju schkiras zitas walsts dafas, kas, us toti sema kulturās stahwolka buhdamas un pat lahtu un ralsiht neprasdamas, tomeht dabujuschas dalibu semes paschwaldiba.

„Negribedami noleegt, ka muhsu semstibas eestabdiijumu pamateem labas ihpafchibas, un wehledamees, ka wini tiktu tablak isplahiti, mehs tomeht nepeekrihtam tam „patriotismam“, kas pee fewis needs nelahdu truhkumu un fweeschās organizajias nelahdu labumu. Weetigahm Baltijas sawadibahm, kas til stipri isschlibrahs no muhsu semstibas eestabdiijumeem un ari Bakar-Ciropas tagadejahs lahtibas, tal ari ir sawas labahs pufes, kuras deretu drihsal ari pee mums (t. i. Gelfsch-Kreewijas gubernahm) ewest, neta isnihzinahit deht semstibas weenadibas panahfchanas wisa walsti. Ta par peem. landtagam peeder semes polizija, kura mums waits nepeeder, un basnizas patronats ari peeder weetigai paschwaldiba. Raw eemesla wehletees, ka schibs teesibas tiktu atzeltas, lai wisa walsti tiktu ewesta weenadiba; turprelim deretu dariht itin otradi, t. i. minetas teesibas dahwaht ari muhsu semstibas eestabdehm. Ir wiskem siname, zil toti muhsu semstiba zeesch zaur schelshanos, kas ewesta muhsu prowintschu dshwē zaur polizijas affschirshanu no semstibas, it ka kad abahm nebuhtu nelahdu lopigu usdewumu, it ka kad polizija buhtu lahds lauschu fabeedribas pretineeze. Mehs tahdu reformu jaw toreis efam pagehrejusch, kad tika apspreefti muhsu tagadejahs aprinka polizijas truhkumi. Tahda reforma ari nemas nebuhtu kas jauns, bet buhtu til atgreeschanahs pee tahs lahtibas, kas tika ewesta no Keisarenes Katrinās II.; tikween starpiba tagad buhtu, ka toreis polizijas amatu wihrū ezelshana peedereja weenigi augstakahm lahtahm, bet tagad peederetu wiskem eedfibwotajem. Wis-pabrigi jafaka, ka buhtu derigi, ja semstibas eestabdiijumu eweschana Baltijas gubernas buhtu par eemeslu, saweenot wifu, kas muhsu semstibas eestabdes kreetus un teizams, ar to, kas muhsu robeschu apgabalu weetigas sawadibas bijis labs. Neweens newar wehletees, ka muhsu walsts muhschigi paleel daschadu lahtibu sawakums, kas dibinajahs us pamateem, kuri beeschi stahw weens otram presi un zaur to lawe walsts eeffchligu weenoschanas.“

„Pee schi raksta „Balt. Wehstnesis“ peefshme: „Zi schi „Poradola“ pahrspreeduma mehs redsam, ka mineta Kreewu awise wehlahs tagadejo landtagu fewischlahs teesibas nodot semstibas eestabdehm. Kad „Poradols“ scho teesibu pulka peemin ari basnizas patronatu, tad winam laikam ir mifejees nofaukuma. Awise laikam gribejufe faziht, ka semstibai buhtu nododamas tahs teesibas, kas landtagam peeder basnizas waldbibas sinā (jo basnizas patronats, ka sinams, naw kahda landtaga teesiba, bet peeder sinameem muischas ihpafschneekem katram preefch sawas draudses). Tahda „Poradola“ wehleschanahs pilnigi pareisa. Pee tahm no „Poradola“ mi-

netahm landtaga priwilegijahm, kas buhtu nododamas nahlamai semstibai, peeder wehl daschas zitas, ka mehs to jaw agrakās reises efam isskaidrojusch. Jautajums, kas darams ar wiskem schim landtagu pahrakahm teesibahm, libdschim Kreewu laikraffios wehl nebij apspreefts. Schee laikraffiti gan pagehreja Gelfsch-Kreewijas semstibas eweschanu Baltijas gubernas, bet landtagu ihpafcho teesibu jautajums zaur semstibas eestabdiijumu eweschanu wehl neteel isschirts. Ja semstibas eestabdehm Baltija tiktu peeschirtas til tahs paschas teesibas, kahdas schim eestabdehm Gelfsch-Kreewija, tad wezajeem muischneeku un leelgruntneeku landtageem wehl walittu daschas koti swarigas teesibas, par peem. likumu projektū fastahdiichana preefch Baltijas gubernahm, laukpolizijas amatu zeshana, daschadu basnizas omata wihrū, ka superdentu un konsistorijas lozektu zeshana u. t. j. pr. Schibs teesibas nelahda wihse newar atstahit wezajeem landtageem, bet jautajums til ir, waj winahm buhs issust pawisam (t. i. nahit atpakal augstakas walsts waldbibas rokās), jeb waj winas nododamas jaunajahm semstibas eestabdehm, ta ka schim eestabdehm Baltijas gubernas tad buhtu paschallas teesibas neta tahm ir Gelfsch-Kreewija. Japreezajahs, ka „Poradols“ peekriht pehdejam padomam. Ka schis padoms ir tas derigakais, to mehs jaw agrak efam daudsi reises isskaidrojusch, un par to mums ari turpmat wehl nahktees runahit.

Rahju pirtschanas leeta. „Waj schim brihscham mahjas pirkt jeb waj buhs gaidiht labalus laikus?“ Sem tahda wirsraffia atrodahs „Latweeschu Awises“ lahds raksts, ko tahs ir „Ztg. f. St. u. L.“ isnehmuschas. Mineta raksta atrodahs schahda weeta:

„Awise „Z. f. St. u. L.“ sino, ka kahda leela muischā Kurjemē kungs peesolijis wisa mahjas saweem jaimneekem, lai tahs peht par dshmtu. Saimneeki tuhlt ne-apnehmuschees pirkt, bet fuhitijusch ustimamus wihrus us Peterburgu, lai aplauschinahs, waj buhs mahjas pirkt jeb buhs gaidiht labalus laikus. Waj saimneeki paschi no fewis bija palikuschi schaubigi jeb waj bija nepareisi sapratusch tahs awises, kas labprahit raksta, ka augstajam Kronim wajaga nofaziht pirtschanas nauđu, rewideereht kontraktus u. t. pr., to nesinam. — Kad us Peterburgu fuhititee wihrū pahbraufusch, tad saimneeki tuhlt peenehmusch pirtschanu. Laikam gan minete wihrū buhs dewusch tahdu paschu padomu, kahdu ari mehs saweem zeen. lasitajem alash efam dewusch un ari tagad dodam: „Lai peht, kas tikai ween war, un lai negaida schini sinā labalus laikus, kuru warubht nelad nepeedfibwosim.“ „Z. f. St. u. L.“ ir gatawa faziht katram, kas to grib sinahit, kura schi muischā irad.“

Schee wahedi, kas ari nodrutati „Balt. Wehstnesi“, ir atradusch pretirafsu, ko „Kahds Bukaischneeks“ eesuhitijis „Balt. Wehstnesim“. Schis pretirafsts noleeds, ka ustizami wihrū tihusch us Peterburgu fuhititi, lai tur issklauschinatu padomu mahju pirtschanas deht. Pretofchanahs mineta raksta ir ar schahdeem wahredeem iffazita:

„Kad nu man schinis deenas gadijahs us Nigu braufschana, es aigahju is sulkahribas pee minetahs redakcijas apwajatees, fur tad ta notizis, ka mineta raksta fazits.“

Bet tihri par brihnumu dabuju dsiedht: „Das Gut heist Jockenhof“, ko pa latwiski fauz Bukaischu muischu. Es pats Bukaischu pagasta saimneeks buhdans newareju faprafi,

ko ihsti teikt un domahit, jo ja minetahs raksts teescham us Bukaischneekem simejahs, tad tani naw neweena wahda pateesibas, tadeht ka mehs nedsi bijam iswehlejusch, nedsi ari efam fuhitijusch kahdu us Peterburgu pehz padoma u. t. pr.“

„Zi Bolderajas sino, ka fwehtdeenas rihta tur atbraufuschais Dahnu damslugis „Nols“, kapt. Gleischer, atwedis masu tufschu bordinu „Elise“, kuru atradis juhra, kahdas 20 Anglu juhdes tahlu no Liserortes.“

„No Smiltenes, kuru awises jaw daschreis peeminejuschas, kad tur Latweeschu draudsei nahzahs iskarotees teesibu, paschai wehleht mahjitaju, un fur preefch lahdeem gadeem, mineta karofchanas laika, no ewehrojamas weetas flaki tapa pasludinats, ka Smilteneescheem flakta flawa ispaudufees pahr wifu Wissemi un Kursemi, man tagad no schibs paschas Smiltenes nahlahs sinot ewehrojamas darbus, kas peerahda, ka Smilteneesch, pee wisa sawas flaktahs slawas, steiguschs ween eet us preefchu. Smiltene — dascham it par spihiti — ir isghadats un estahits telegrafs.“

„No 8. Septembra lihds 8. Oktobram zaur scho telegrafu esot jaw kahdas 200 telegramas zauri gahjuschas. Par 30 lapeikahm te Smilteneesch war 10 wahrus us wiskem Latweeschu malahm fuhitit un, par leelaku malku, ja grib, war farunatees ar wifu pasauli. Zil tas nepaweizina darishanas! — Tahlak, Smilteneesch nodomajusch preefch augstakas skolas buhweht leelu skolas mahju, kas kahdas 20,000 rubl. malkafschot. Wini mas par to behda, ka kahds ewehrojams wihrs saweju starpa teizis, ka draudses skolās mahja jaw pahrak par wajadsihu, jo tahm wajagot buht til fagatawofchanas weetahm preefch jauneeuwehtitajem deewaldneekem. Bet Smiltenes mahjitaja lgs un kahdi no muischneekem pilnigi peekriht Smilteneescheem, nopeetni ween ruhpedamees, augstakas skolas dibinashanas nodomu pabalstidami. Schim brihscham Smiltenes draudsei ir 10 pagasta un 1 draudses skola, kuras apmekletas no 1800 behrneem, t. i. gandrihs no wiskem, starp 8. gadu un eefwehtishanu. Wisa 11 pagastu skolotaju lonas istaifa ap 1500 rubl. Draudses skolotajs dabuh 750 rubl., bes tam winam wehl fewischka eenahfshana, 500 rubl. leelumā. Behrens leelkungs lihds ar Wandau leelmahti ir draudses meitenu skolu usubwejusch, kura pa dala top ustureta no kapitala rentehm, ko Behrens leelkungs preefch tam dahwajis. Smiltenes 1869. g. nomitushais ihpafschneeks Wandau l. ir Smiltenees pagastam nowehlejis 1000 rubl., ar to nofazishanu, ka pusi no rentehm buhs isleetaht preefch pagasta skolās ustureschanas, tapat 1000 rubl., no kureem puse no rentehm ja-isleeta preefch walsts wajadsiham; otra puse no abu kapitalu rentehm turpresti 250 gabus no weetas, sahlot no 1. Maja 1870, jaleek flahit pee kapitala. Pehz beigreem 250 gadeem Smiltenes walsts us tahdu wihsi buhs daudsi reis milionu rublu bagata un warehs dariht ar to nauđu pehz sawas gribas. Lai Smilteneesch sawam labdatim un dahwatajam ir ne til ween pateizigi, bet ari ustizigi wina wehleschanas isdaritaji, few un saweem pehznahzeem par labu. Kam daudsi ustizets, no ta taps daudsi atprahits!“

(B. W.)

Druweena. No tureenās mums peenahjis schahds sinojums: Pee mums ka ari wisa apfahrtne, lauka augti ir wisk sawahkti, bes ween us bala stahwedamee wehlee lini ir wehl weetahm redsami. No fokeem nobahlejuschahs lapinas semē noripo, it ka nepateizigas sawam

audsetajam, to pliku atstahdamas. Wisa daba leelabs la nolawita un launiga, bebdigi gaididama, kamehr ar leelo balto sneega deki tiks apfegta, — pat putnini ir no laukeem meschds fagabjuschi, lai waretu netrauzeti pagabjuschas jaukas wasaras peeminu noschlot. La bebdigi un ar noschlofchanu wisapfabrt un it la bes zeribas flatidamees, ceraudsiu masu pulzinu jauneku, starp kuzem ari labds wihs atradabs, kas pa jauko, ar dseltanahm lapahm ispuschkoto alejas leelzetu us muishas pusi dewabs, jautri un ar wazilatu garu us preefschu luhkodamees, gluschi par rudens febrahm mas ko behdadamees. Minetu jauneku zelsch taisni weda us muishas widu atradamos jauko leelo ehlu, kas no apfahrt augdameem lokene apfargata, it lepna fawu galwu pazelusi nahzejus apswiezinabt. — Siblaki applauschinajees dabuju sinabt, la minete jauneki ejot dsimleelmahti A. von Wolff kosi us dsimshanas deenu apswiezinabt; tadeht kulabrigs nosteidsoe wineem palat, dsirdeht un redieht, kahdu labpatifschanu minete jauneki muishneezes dsimshanas deena no muishneezes mantos. Dseedafchana waren jauki gahja. — Behz beigtas dseedafchanas tika dseedataji ar kassiu pazenati, kur zeen. leelmahte wifceem dseedatajeem pateizabs ar aiflufinatu firbi par jauko apswiezinafchana. Behz tam wehl tika zeen. leelmahti daudf augtas laimes no dseedatajeem nodseedats, kur tad wifs pulzinsch isschibrabs, katriis sawa mahja no-ceedams. — Weidsot gribu peemineht, la ne ilgi atpakal tika Drumeenas muishatratris ar konzertu isrihkoti, kas itin brangi isdewabs un publikas labpatifschanu mantos; konzerta la teatra eenahfshanas atlikums, pehz isrihkotaju wehleschanabs, tizis preefsch skolas ehrgetu pirtschanas nodots. Ehrgetes ari jaw esot nopirktas, kas malfajot wairat par 80 rbi un tiksot ne ilgā laika preefsch seemas skolas, sawa weeta nosiktas. S—c.

Zehsis. 10. Oktobri no ribta preefsch pflit. 7 krita Zehsis — sneegs! Seme bija balta no sneega krabfota. Schis neluhgtais weesis ari tuhlin aisbeha, kahjas par muguru likdams ne-ceedroschinadamees ar dabu karu west. — Winsch laikam buhs gribejis pawehstihht, la drihfi nahfshot, tadeht lai apfopotees jaw pee laika. Lauzineeks.

Sawstarpigh ugunsbeedribu statuti ir no eekschleetu ministerijas apsprinati: preefsch Schwedes 12. Septembri un preefsch Lirtsas 13. Septembri.

Schreue. Dihlais „Mahjas Weesi“! Vai nu gan rudeni slihts zelsch un ari gais nawi sibri mihligns, la labprahht gribetu gara zela illaistees, fomehr par lo wisu neto ne-istaisju, apmawu jaunus sahbatas ar gareem silbeem un augstem pawehscheem, lai sahhati par daudf dsiki dublods ne-eesigtu, dewas zela — pee Lewis. Man nu tagad Lewim daudf ko pastahstihht un weht, jo ari muhsu puse ir zilweki, kur daschadas leetas war atgaditees, kas ari ziteem eewebrojams. Muhsu puse nu gan nenoteek tahdi siiki, kas sibmetos us pasaulas galu, la to kahds sinotajs is ziteem apgabaleem sinoja. Wims sibri slikti ap dubfchu palika, la dsirdejam, kad daschds widos teelot ta trakots un tahdi darbi pasrahbdati, kas us pasaulas galu sibmejotees. Zil daudfseem tad nebuhtu netaini jazeesch, tikai ta weena apgabala deht! Ja tas buhtu taisniba, nu, ko tad gan? Labal zeresim, la ta weena apgabala deht jaw nekas leels ne-isnahle. Ja ari muhsu widu rahditos tahdi darbi, tad, la protams, es Lew tuhlikt pasinoschu. — Schoreis pastahstifschu, ko labu gan schis rudens ir atnesis. Pirmais,

kas tuhlikt no eefahkuma japeemin, naw wis nelahds labums: schis „nelabais“ ir falna, kas daudf noscegunus pasrahbdajufe. Zil daschu preeku tu esi maitajufe! Zil daudf puku tu gon ne-est dahrsā nomaitajufe, kuras seltenites preefsch puschkoschanabs til ruhpiji kopa un audseja?! Tad tew wehl ir peebeedrojees kahds, kas seltenitehm, ta ari wifceem, nemas naw patihlams. Liklibds la falna serdus nomaitajufe, tad tos tuhlikt ar wijahm lapahm aistrauj projam — paleel tikai kailais kahts. Taws beedris netif ween lapas un pukis norauj, bet fawu spehku nemas netaupidams, ari zitus neschehlo. Daudf weetas redf jumptus apfahbdetus. La rudeni no launabs pufes apfkatijufchi, greefsimees pee wina lababs pufes. Rudsus isfuhlufchi, domajam, la klehtis paliks daschs apzirknitis tufschs. Bet mehš bijam us wasaru par mas zeribas likufchi. Tagad, kur jaw wasarajs buhs drihfi isfults, redsams, la tee apzirkni, kuras rudfi bija tufschus atstahjuschi, wasarajs peepildihš. — Lini bija schogad pawisam masi no auguma. Warbuht ari schogad linu zenas un winu ne-isdoschanabs deht, muhsu fainneeki atmetihš leelo linu fehshanu. Kartufeki bija schogad labati isdewufchees neta daschds pagabjuschos gadods. Seenu war tikai schogad us pusi rehlinabt, la pehrn. — Rudfi naw wis deesin la eesehlfufchi. Schoruden wajadseja gan laikam agri feht. — Schoreis lai peeteek, kad buhs weeglais seemas zelsch, tad jaw gan neguleschu aiftrahfne, bet tawi atkal apmellefchu.

Meschmaleefschu Janis.
Stabesmuishcha. Lai 5. Oktobra nakti sche Robefch krod sineklam Gailit, zaur eelaufchanos ir issagufchi 2 sirgus ar wisu eejuhgu, la ari 7 pahri ausu no rijas isaemdami libds aifwedufchi. Saglu pehdas ir dsihtas libds Zehlabstatoi, bet tahlatu wairs pehdas newar pasiht. Gailifcham zaur scho sahdsibu flahde sneedfotees libds 300 rublu. Tad wehl pee daudf Sehripileefschu fainneekem nupat ihfa laika ir daudf un daschadas sahdsibas isdaritas; zitam drehbes, sirga-leetas, zitam atkal gala un fweests issagts, par ko gan ihfi ir jabrihnabs un jadoma — kad ta ilgi us preefschu ees, tad ir pascha deena wairs no sagleem droschibas nebuhs. Sagfi sawa amata prot ta sagt, la reti ween kahdu war speht roka dabuht jeb no leit. Sbrg.

Zelgawa pilsehtas dome 24. Septembri no-fpreedufe, la pehz weena gada Zelgawa, zittahht ta no kanaleem eeflehgta, nedrihst wairs neweena andeles koku-platfcha buht, un la jaw no 1. Janwara 1882. gada scheem platfcheem ngw brhw peewest nelahds kofus. — Lini tani pascha pilsehtas apgabala drihst usglabati tikt ne-aprobeschota mehra tikai muhru spihkerods ar keegelu juntu; koku spihkerods turpretim brhw usglabahht ne wairat la 20 birlawu.

Ruldiga. No Ruldigas tuwuma „Gold. Anz.“ dabujis schahdu sinojumu: Kahdas Ruldigas tuwuma buhdamas G. muishas arendators us mahjahm braukdams, eegahja pee pascha muishas robschahm peederiga krogā. Krogā ee-ceedams winsch atrod krod sineezi strihdamees ar kahdeem krogā weefeem, kas leedsahs par patehrateem dschreeneem famalfahht. Arendatoram la muishas polizijas weetneklam isdodabs isfchikt strihdinu krod sineezi par labu, bet pee tam ari sadusmot minetos krogā weefus pret fewi. Ahtri apdomajufchees, tee apnemabs arendatoram atreebtees un protii us tahdu wihs: Wini aifstedsahs, kamehr arendators krogā usurahs, pa to zelu, kur arendatoram us mahjahm

jabrauz, un tur noplehfsch kahdu tiltu, lai arendators pa tumfu braukdams, eekristu eefschā. Arendatora wagare, mineteem laudim ne-ustize-dams, dod arendatoram padomu, lai teefcham us mahjahm nebrauz, bet pa aplintus zefeem. Arendators paklaufa. Otrā deenā winsch pahreleezinajabs, la teefcham tilts noplehstis. Ja winsch buhtu wakarā pa tumfu brauzis, tad teefcham buhtu noplehsta tilta weeta eekristdams warejis kaku nolauft. Bija labi, kad bija fawa wagares padomam paklaufijis.

Is Eekfneefcheem. 5. Septembri kahda ne-pee-augufi meitene nobrauzja pee faweem radeem. Par nakti tur pazeemojufi, ta greefahs otrā deenā, kas bija fwehtdeena, atpakal pee faweem wazakeem. Meitene nebrauzja pa to paschu zetu, pa kuru ta bij atbraukufi, bet aisbrauzja pa taisnaku, tai no radeem eerahditu zetu, pa kuru ta laikam wehl nekad nebija braukufi. Schis zelsch weda pahri upi, kuras tilts jaw pawasari no leela uhdena bij aifnesis, un tadeht jaw wisu wasaru tur neweens nebij pahri brauzis, jo upe tai weeta naw nemas pahrbrauzama. Zil katriis zilweks, kam gadijabs to zetu braukt, brauzja pahri tiltu, ko tuwejais krod sineeks bij uftaifijis un kas wehl kahdu pus wersti no istena tilta us leju atrodabs. Meitene gan laikam buhs domajufi, la tur ir ta pahri braufschana, un laida tad teefcham pahri. Nepabrauzja nezil tahlu, kad sirgs jaw fahla maut. Meitene breefmās raufsija sirgu pee malas dabuht, bet puhles bij par walti; jo ta azumieki atradabs pascha dsilmē. Laudis, kas bij notahlu no upes, newareja meiteni glahht. Krod sineeks, kas krogā preefschā stahweja, to redsedams fheidahs tai palihgā. Wafā laiwina eekahpis, schis kreetnais wihs meiteni usglahba; bet sirgs palika uhdenim par laupijumu.

Waj pee schis nelaimes pa datai nebuht tee wainigi, kam peenahzabs fataifihht tiltu tahda weeta, kur pastahwigi zelsch eet? (R. A.)

Is Wischlalmuishas. Septembra eefahkumā kahds semturis brauz tufschā no Rigas us mahjahm. Zelgawai zauri isbrauzis, tas ratods leekahs gutus un eemeeg. — Semturis gutot nobrauz libds eefahkumā minetabs muishas Plosta-krogam, kur pahri-zetama weeta pahri Swebtes upi. — Sirgs, alahsch pahri zelotees, eeradis droschi brift upi, un brauzejam gutot tas peld pahri dsilo upi; bet otrā pufe nonahjis, ne-fpehjis us plostu uftahht un tamdeht pascha nakts tumfumā wajadsejis tam no plostā fahms greeftees, un zaur tam peldot notizis pascha upes widu. — Upes widu brauzeis atmodees un jutees jaw uhdeni pee mutes, bet labs peldetajs buhdams, tas rahwees naigi pee malas un krogā palihgu neklesis. — Sirgs, ar wisu eejuhgu, peldejis labu gabalu pa upi garenifki, un kahds trihsimts waj wairat fokus attahlu tas tizis weenā upes lihzi laimigi usglahhts — Zaur nelaimes atgadijumu brauzeis pasaudejis tikai kahds tufschus maifus. — Katrai nelaimi ir fawa laime flahht. (R. A.)

Peterburgā pee meera-teefnefcha 18. eegirkni nahja preefschā schahda reta prozese. Kapteina fewwa Elsbete Andrejew luhdja meera-teefnefi, lai gahdajot, la winas wihs atstahhtu fawu korteli winas namā; wina esot to jaw wairat reises usajzinajufi, korteli atstahht, bet winsch wifadi aifbildinajotees un ne-efot projam. Andrejews atbildeja, la nams wineem, la laulatam pahrim, peederot abeem kopā un la tani esot abeem kopā jadishwo. Seemas adwofats turpretim aprahdija, la nams ir winas ihpaschums un la ja wihs, pehz likuma, grihot ar fewwu

Topa dshwot, tad winam jagahda par korteli, kura waretu fawu feewu usment; bet newarot wis prafht, lai feewa winu nemtu pee fewis dshwot. — Meera-teefnesis nospreeda, la wihram 7 deenu laika ja-attshaj kortelis wina feewas nama.

Lai dserfchanu stary faweem fabrikas strahdneekem waretu masinaht, Nobela lgs Peterburga ir sabzis, wineem algu ismaksabt newis festdeenas, bet pirndeenas, un teefcham esot igradhijes, la nu strahdneeki it labi isteekot ar fawu algu un isturotees dauds godigaki un zhitigaki neta fenal. Agrak, festdeenā fawu algu dabujuschy, tee to jaw otra deenā, swehtdeenā, noschuhpojuschy, un tad wisu nedelu bijis janokulaks ar raisehm, daschreis pat ar blehdibu. Tagad turpreti waldot wispahriga meerprahfiba stary wina strahdneekem un to familijahm.

Medizinas departaments ir faktahjis statistiskas sinas par to, zil latea kreewsemes tantā ir tahdu, las runadami stostahs. Is schihm sinahm redsams, la Leischi wismasal stostahs, tilai 0,88 proz.; stary kreewsem stostahs 0,98 un stary boleem 1,64 proz.; stary latweeschem un zgaunem ir wisleelalais flaits — libdi 3,36 proz.

Par semneeku aiseeschannu is fawahm gubernahm us zitam meetahm pagahjuschs 10 gads kreewu awise „Poradol“ pehz waldivas amoteem dod schahdas sinas: Aisgahjuschi: is Ulas gubernas 34,000; is Zekaterinostawas 19,000; is Wjalkas 15,750; is Boroneschas 15,000; is Samaras 14,000; is Kurskas 7000; is Podolas 6500; is Tambowas 6000; is Kursemes 5000; is zitam gubernahm no latras masal neta 5000.

Augsta waldiva, la „Nig. Itgai“ is Peterburgas topot rakstis, esot nospreeduse, dibinahit semneeku bankas, deht naudas aisdofchanas semneekem preesch zematu piefchanas. Zentralkanka laikam buhschot Peterburga un gubernas — faru-bankas.

Maslawā nahkoshā gadā, par istahdes laiku, noturehs wispahrigu kreewijas laukfaimneeku sapulzi.

Wisū augstaku skolū studenteem, la „Mosk. Tel.“ dsirdejis, esot nodomats, dot atkal unifornu.

Tomskā is buhwejava uniwersitetes nama fundamentes ir issagti tani pee pamata-lifchanas swehtleem cemuhrete papihri un naudas.

Kaunas gubernā, la tureenas gada-grahmatā us 1881. gada lasams, Nekreewi idalijuschy gubernu fawā stary schahda wishe:

Wahzeeschy un Poti iswehlejusches kates fawu datu. Wahzeeschy panchnuschy semi, Poti tantu. Wahzeeschy, noluhkā us semes fagrabbfchanu, ir tapuschy par pahrwalditajeem telegrafu, pasta un domehnu buhschanā. Poti apstahda tantu; tadeht wini eweeschahs goda meerteefneschu, muischneezibas preeschneeku, daschadu goda pehminderu un zitos warenašs amatšs. — Trefcha Nekreewu tanta — schihdi — ari naw fliski wehlejuschi. Tee ir — apgaismibos isplahfittaji; tadeht wineem til toti dauds rabinu skolu (un ari krona skolas pa leelakai datai pilbitas schihdu behrneem). — La Kaunas gubernā nahk deenu no deenas wairak Nekreewu rokās.

Uhrsemes sinas.

Wahzija. Kabdu laiku awises fawā stary nebija weenis prahtis, sibmedamahs us Gambettas fatilfchanos ar Bismarku. Daschas awises sinoja, la Gambettam bijuse fatilfchanahs

ar Bismarku; zitas atkal rakstija, la pawisam schahda fatilfchanahs naw bijuse. Tagad lasam awises, la teefcham schahda fatilfchanahs bijuse, lai gan libds schim wehl naw awisehm tizis sinams, kahda faruna mineteem politikas wibreem fawā stary bijuse. Schis atgadijums no jauna peerahda, kahds weikis politikas wihrs ir Bismark. Wiasch sinajis tatschu tahdu draudsihu stary Wahziju un Franziju fazelt, la Gambetta atradis par wajadsihu, no Franzijas atbraukt pee Bismarka, lai waretu par daschadahm politiskahm leetahm pahrrunaht.

Franzija. Franzijas republika presidenta Grewi meitai festdeenu bija labhas. Wina tila apprezeta no kahda lunga, Wilsona wahrdā.

Par Franzijas flaweno politikas wihru Gambettu Franzuschy awises pasneeds schahdas sinas. Gambettas senischy fenal peederejuschi pee schihdu tizibas un dshwojuschi Italiā, netahlu no Genuas pilsfehtas, kur tee toreis faulusches ar familijas wahrdū „Balko.“ Ap to laiku, kad keisars Napoleons I. tizis no waldivas trona nogahstis, Josefs Balko is Italijas aisgahja us Franziju un apmetahs Kahoras pilsfehtā. Tur tas weenas pahfahs kahjas deht esot dabujis pawahrdū „Gambetta“ (ihflahjis). Kad drihs pehz tam weens no wina radineekem par celas laupifchanu tizis Genuas pilsfehtā ar nahwi nosodits, Josefs Balko ar peenahzigas waldivas atkajchanu atmetis fawu wezo wahrdū un peenehmis fawu pawahrdū „Gambetta“ par ihsto wahrdū. Josefa dehts, Schans Baptists Gambetta atklahjis Kahora hodi, kura tirgojes ar porzelanu, elu, salwehm, pomadi u. t. pr. Wina dehts (tagadeja Gambettas tehms) apprejeja apkeekera meitu Drajiju Masali. Is schihis laulibas zehlahs diwi behrni, proti weena meita, las wehlat apprejejahs ar Lerisa lungu, un dehts Leons, tagadejs Frantschu tautas-weetneeku sapulzes presidents.

Italiā. Uhrsemes awises sino, la Italijas fehninam Humbertam buhschot fatilfchanahs ar Austrijas keisaru. Schai fatilfchanai awischneeki preeschke leelu politisku swaru, domadami, la zaur to tihschot draudsihu stary Austriju un Italiju jo wairak apstiprinata. Kad zeribas us stipraku draudsihu stary Austriju un Italiju raduschahs, tad tamlibds ari draudsihas faite stary Wahziju un Italiju paliks stipraka, wismasalais Italeeschy awischneeki ar draudsigahm apstahahs us Wahziju. To ari peerahda schahs atgadijums: Wahzijas tronamantneeks beidsama laika fwineja fawu 50. gada dshmfchanas deenu. Italeeschy awises, scho deenu peeminedas, runa dauds draudsigus wahrdus par Wahzijas tronamantneeku.

Semneeku pirktas mahjas pehz pirzeja nahwes.

Behz kahda sakama wahrdā bagatam leelakas ruhpes neta kahdam, las ar masumiau isteek. Tas ari nebuht naw nepateest, la pirmā azumirkli waretu domahit. Nabaga zilweta weenigas laizigas ruhpes ir, la tam netruhtu deenischlas maifes, apgehrba un pajumta. Bagatam turpretim deenahm, naktim jafargajahs un jabihstahs no flahdes: no fliska naudas-turja, no sagleem, uguns-grehka un wisa tahda posta, las wina mantu ahtri war apriht. Bes tam wina reisahm gan ari moza schaubifchanahs, las ar wina mantu noirts pehz wina nahwes, waj ta pareisi kuhš isdallita stary mantneekem un waj sचेe to kops un wairos jeb ischlehrdehs un fewim pawarihs par postu un waditaju us launeem zeteem. La tad mehs redsam, la bagatam teefcham wairak to ruhpiju un schis dabiskais litums tapat spehla pee augstahm, la pee semahm kahrtahm.

Ari muhsu semneeki nestahw ahrepus schi lituma.

Libds ar wina pahrtizibas jeb laizigahs mantas wairfchanos, wairojahs ari wina ruhpes, las ar mantas ihpafchumu faweenotas. Bet lamehr latweeschy semneeki, zaur zaurim nemot, dshiwodami wisal taupigi un zenigi, lamehr tilai retajs no wineem pee laika flaidri un gaischi nosaka, las ar wina mantu lai noteek, kad wiasch wihsemes wairs nebuhs. Schi — waretu faziht ruhpija — fargafchanahs no beidsama prahtra isfajifchanas dibinajahs pirmlahrt us mahnu tizibu; jo wehl no wejeem laileem latweeschahs parasts tizeht, la nahwe il latru ahtrakt pahrfleidsot, las fewim preeschlailā taifa lahrlu waj tani eegalahs, waj „taifa testamentu, it la nahwi paredsedams.“ — Dtrulahrt pee tabs wainiga fleyeniba, las netur tā naw neweekā, la schetan. Latweeschy semneeks labprahit negrib ispaust, zil winam mantas, tadeht tas labprahit ne-attahj notaisht laulibas-libgumu, kad wina behrni dodahs lauliba, un tapehz wiasch ari fargajahs no testamenta raifschanas. Weidsot wiasch, palaidamees us labu fatilfchanos stary faweem behrneem waj ziteem mantneekem, testamentu netura par wajadsihu. Schwas un garas prahwas, las stary mantneekem daudsfreis teek westas, flaidri un gaischi peerahda, lahds kannus auglus atnes peemineta mahnu-tiziba un fleyeniba un zil nepezeeschami wajadsihs, la wiazake wehl fawā dshwes walarā nosajitu, kahdā wihse wina manta, kad tee mirsi, stary mantneekem isdalama.

Ihpafchi tas sibmejahs us taddeem; las grunts-ihpafchumu — mahjas — atklahj; jo weentlahrt te mantofchanas-prahwas mehdi dauds afalaks buht, neta kustinamas mantas labad, otu lahrt te ari dalifchana grubtala, tadeht la pehz litumeem semneeku mahjas stary mantneekem newar wis isdaliht gluschy weentihdfigas datās, bet pee tam ja-ewehro ihpafchi litumu nosajitumi, un beidsot tapehz, la mahju dalifchana, pehz scheem nosajitumeem, ne-il reifas ir deriga. Lai nu wisu to jo labaki waretu isprast, mehse te schos litumu nosajitumus apluhosim jo sibfaki.

Widsemē semneeku mahju leelumš zaur litumeem aprobeschots. Neweenas semneeku mahjas te nebrihst buht leelakas par weenu arku un masalās par 1/2 arku. Pat ja lahds semneeks zaur mantofchanu pagasta robechās eeguhst wairak mahju jeb wairak semes neta weens arks, schis mehse naw pahrfahpjam, bet ta seme, las pahrtal par to, 2 gadu laika iapahrdod zitam. Turpretim naw aisleegts, la tahds, kam weens arks semes peeder weenā pagasta, reifā ari wehl zitu grunts-ihpafchumu zita pagasta eeguhst un tura. — Tagdas semneeku mahjas, las jaw preesch 1860. gada bijuschas masalās par 1/2 arku, tapat war ari tureht waj pahrdot. Bilsfehtu namu zefchanat war pahrdot masalus semneeku grunts-gabalus, neta 1/2 arks, bet tad tee no semneeku-teesu aprinka pawisam ja-atschke (Wids. semu. lit. gr. § § 114, 221 un 222).

Semneela grunts-gabala ihpafchneelam (faprotams tilai tad, kad tas pirtfchanas-naudu jaw alimafajis) par to brijwa rola un tas tahdu grunts-gabalu (mahjas) war pawisam waj titai pa dafai pahrdot waj isrenteht, ja til tahdā wihse atdalitee semešgabali naw masal neta 1/2 arks. — Pee mahju pirtfchanas pirzejs kontraktā ari preesch fewis un faweem mantneekem un teefbu eeguwejeem war atfajitees no tahm teefbahm, las winam la ihpafchneelam preenahfahs un pehz kuraht wiasch pirtio grunts-gabalu us wifceem

Widsemē azumirkli schis nosajitums israhdas la semneeku ihpafchuma-teeibu appeeschana, bet labi apdomajot tas ja-attahit par wisal teizamu nosajitumu; jo tas nowehreht to launums, las pagasta faimneezibā nehchaubetees zaur tam isjeltos, kad masu pahrtahs ismanigu kapitalitju jeb bagats semneeku pamafam wisu ta pagasta mahju semi dabutu fawas gimenes rotās un tā tad teem ziteem pagasta eedshiwotajeem fawerit preetim, la tagad muhsu ihpafchneeki, las fawas mahjas semneekem wehl gaw pahrewuschy. Weht jo labakā gaitmā schis nosajitums paradahs zaur lahdu otu, las tam stahw blafus, proti la semneeku mahjas tilai ta pahmu pagasta lozleem war pahrdot waj isrenteht. La tad litumu deweis te naw wis semneeku teefbas aprobeschotjs pret zitam lahrtahm, bet tilai wina pahsu stary, lai grunts ihpafchuma labad pagasta zil neil weentihdfiga tiftu usureta. — A u r e m e ne weena neht otu no scheem nosajitumeem naw, un tur tad ari jaw daudsfreis weenam weenigam faimneekam te 2 un wairak arku leelu mahju un bes tam semneeku mahjas beht wifatu lahrtu laudis, pat muischneeki, tā la to semneeku flaits, las grunts ihpafchneeki, alahs paleek masal.

Ar laiku warubht ari Kurjems un tapat par kroona mahjahu laudis runa efochds nosajitumū. Wiamasal semneeku wispahrigā labumā jawehlahs, la tas tiftu laifis.

jabseja dot no valsts-mantas, lai semneekus glabhtu no bada; bet ņchi truktuma iņsto zehloni wehl arween ne-afina. Tņtai beidsamods gaddods peenahja, la tas mellejamods pee ņaimneezibas panihņņchanas un neween pee semneekem, bet zaur tam, la ņchee no ņemtopibas atraujahs, ari pee leelgruntneekem, tapeh; la ņcheem truhņt darba-ņpehla. Laņtaji wehl atmineņees, la domenu mi- niņtris ņirņs Lwens ņesen dibinaja ihpaņchas ņem- topibas-ņapul;es, ņurahni bija atraņt ņaimneezibas panihņņchanas ihņtenods zehlonus un lihdselkus, las deretu, tos nowehņst. Tee jautajumu ihņstai- jumi, las ņchiniņ ņapul;es nahluņchi pee gaismas, nu gan ņchnoru-ņaimneezibu tē nepeceahda par weenigo zehloni, bet galu galods tatschu wiņt zeti, leeli un mast, aishwed atpatat pee ņemneeku ņaim- neezibas un uņ tabm ņaimneezigahm ihuhdahm, jaur lo tabh panihņņt jeb newar uņņelt. Un ta mehņ raw jita weeta esam ihņņajijuchi, ta mums ir togad ja-aishlah tabh domas, la muņņu dah- gabh tehwiņas eelņchagubernahs ņemneeku ņaimneeziba newar uņplaut, la mehņt ta nebhds nodibinata uņ to wiņņi, ta pee mums ņemneeku mahjas nodibi- natas t. i. ta, la ņemneeku mahjas ņaimneekus un winu ņamilijas pilnigi war uņtureht.

Greeņņimees nu atpatat pee ņawa preelņchmeta, proti pee jautajuma; peh; tabda prinziņa jatu- rahs mahju ihpaņchneekem, las zaur testamenti grih noņajih; ta eepirktā jeb eemantota grunts peh; winu nahwes mantojama jeb ņarp manti- neekem ihdalama?

Eelņchgubernu ogar-jautajums mums tē par derigu jeb drandoschu preelņchņhmi; mums ja- ņargajahs no mahju ņemēs ņastaldihcha- nas til ņihlods gabalinds, la ņamilijas no teem lahrigi newar pahrtiti. Litumi- gas masunta-robeņas (1/2 arlis un 4 puhru ņemas-lablas ihņchjums trefcha laulā) ne Wid- ņemē nedņ. Kurjemē no tabdas ņastaldihchanas ņanneem angteem nepeh; pahargah.

Tadeht zaur tabdu testamentu buhtu janofata, la mahjās un widuweh;ahs mahjas uņ wiņadu wiņņi ja-ustura til leelas, la tabh jaw ir, un ņitai wiņai leelas mahjas, la tabh ihpaņchi ņur- ņemē atconam,*) buhtu datamas uņ diwahm pu-

*) Dschahm mahjadum ņurņemē ir lihds 300 puhra-wee- tahm ņemēs.

ņehm, ja ņamilijas buhņchanas to ihpaņchi praņa. Wiņds zitods gadijums wezalam dehlam jeb lab dehlu naw, wezalai meitai, mantojamas mahjas buhtu janodroņchina pilnigi un tā, la tabh ne uņ lahdu wiņņi nedrihņt ņaldbiht, un turlah; ari buhtu janofata, jil leelu data un lahdds termi- nods mahju mantneekņ lai ihmalņa ņaweem lihds- mantneekem. Kur nepilnods gaddods eņofchi lihds- mantneeki paleel, tur winu data tā buhtu nodi- binama, la mahju mantneekem tee ja-audņina un jaņubta ihpaņchi peeminamās ņtolās u. t. pr.

Par testamentu, la tas talņams un lahdi litumu noņajijumi pee tam eewehrojami, mehņ runahm lahda jita reihā. M. J.

Sihki notikumi ih Rigas.

Nelai mes atgadijums. Winu otrdeen plņst. 4 peh; puedeenas, uņ wezā lehgerlaula, Preh- ņchu pawalņtneeka, kurpneeka Saunwaktā dehli Richards un Hermans, 17 un 15 gadus wezi, ņuhdus weņdami, pamanija tihrumā dauds wahru. Richards palehra lihdselņofcho, ar ņtrotim lah- deto ņlinti un, uņwiljis gaili, gaidija uņ ihbewigu ņchahņchanas brihdi. Bet neihņchi ņpruhdu ai- ņkerot, ņlinte ņprahga walā, un Hermans, las deņmit solus no wina ņahweja, dabuja wiņu ņchahweenu laulā. ņaņchautais tuhli; pahrtā un bija noņt.

Baņchņlepkawiba. Eelņdeenas watarā plņst. 7 Wahju amatneezibas beedribā (Gewerbeverein), ņulainu ihņabā, atrada pahakruņchos beedribas markeeri, pee ņtolas peerakņtitu Fr. Sp., 18 gadus wezu. Lihkis nowestē uņ glahbtawu, dehli ahrņtu ihmelņchchanas.

Baņchnahwiba. Muhrneeka ņewa Amalija M., las dņihwo Elishabetes-eelā Nr. 51, darija pirndeem polizijai ņinamu, la wiras wihrs Jahnis plņst. 1 deenā nogiņtees ar arseniku, un par peerahdiijumu atneņa papibri, kurā ņchi giņte bija eetihta. Peh; apņlatiņchahs zaur polizijas ahrņtu, Allenstein ņgu, Jahnis M. tapa nowestē uņ pilņņehtas ņliminju. (B. B.)

Deewa-kalpoņchana Rig. baņnij.

19. ņw. peh; trihņw. ņw.

ņehlaba baņnija	Spreidihņ plņst.	10 mahj. Gold.
		12 mahj. Bind.
Petera baņnija	Spreidihņ plņst.	10 Mag. Lūtens
		6 m. Poelchau.
Domes baņnija	" "	10 m. Jentņch.
		2 m. Werbatas.
Saņnu-baņnija:	" "	9 latw. m. Beyrich.
		2 latw. m. Walter.
Gertrudes-baņ:	" "	10 wahj. m. Silbe.
ņesus-baņnija:	" "	10 l. m. Bergmann.
		2 w. m. Galen.
Martinu-baņnija:	" "	10 l. m. Ralņbrandt.
Trihņween-baņnija:	" "	10 wahj. m. Fromm.

Raudas-papihru ņena.

Rigā, 13. Oktobrē 1881.

Papirh	prahija	maņņaja
Rusimperts gabalā	7,66 c.	—
5 proj. hanņbieta 1. ihņab.	94 1/2	94 1/2
5 " " " " " "	—	93
5 proj. ihņstriņ. 5. aihņ.	218	217
5 " " " " " "	213 1/2	212 1/2
5 " " " " " "	—	130
Peterb. 5 proj. pilņņ oblig.	—	—
Kreemu ņem kred. 5% ihlu-ņihm.	126 1/2	125 1/2
ņharlowas ņemņ. 6 proj. ihlu-ņihm.	97 1/2	97 1/2
Rehwales and. bankas ah.	—	—
Rigas lom. bank. ah.	255	252
Reel. Kreem. dņelņņ. ah.	257 1/2	237
Rig. Din. dņelņņ. ah.	150	148
Din. Wit. dņelņņ. ah.	—	—
Warsch. Teresp. dņelņņ. ah.	136 1/2	—
Dretes-Wit. dņelņņ. ah.	—	170 1/2

Tirgus ņinas.

Laits paleel auņņats, naktim jaw ņaist lihds pahri grahdu.
 Par 120 mahz. ņmageem rudņeem bija nolih- gumē 126 lihds 126 1/2 ņap. pudā.
 Auņas ņahw negrosamas. Zaur zaurim ir da- bujamas par 83 lihds 85 ņap. pudā.
 Par diwņanschu meelņeem, 107 mahz. ņmageem, maņņaja 92 ņap. pudā.
 Par linu ņehlņahm 146 lihds 147 ņap. pudā.
 Par muzu ņehlņu 9 1/2 rbf.
 Gewestē ir 50,874 maņņ ihllu, no luresm ņa- pahata 22,131 muza.
 Lihds 14. Okt. pee Rig. atnahņ. 1946 lugi, ahņg. 1807 lugi.
 Atņildofchais redaktors Ernņ Pates.

Studijumu i.

A. Danziger'a

Rigas damņ - pehrwetawa, drukatawa un kemihņas maņņachanas - eetaihņe.

Zaur eewehrojāmu manās eetaihņes pawairoņchānu, tā ari zaur wiņjaunato maņchinu eepirņchānu, man ir eelņpehjamē, pahrah dah; wiņlabako darbu pa dauds lehtakahm ņenam neta lihds ņchim.

Es uņnemos: **ņawelt wiņas pahchu auņtos drahnas, pehrweju peh; wiņjaunakeem pehrwu mustureem un ihņti, tā la tabh walfajot nenoplubņ, preņeju ar un beņ ņpihdama, degadeereju,**

drufajū peh; glahņchi jauneeem mustureem, lahdi wehl tē Rigā naw redņeti, kemihņki maņgaju, tas ir beņ uhdens, tā la netas neņaraujahs un ari kraņņa jeb pehrwe nepahrgro- ņahs, la pee ņihda, ņanta, tepikeem u. t. pr.

- Celņch-Rigā:** ņtahrnu-eelā Nr. 2, pretim maņeem ņlahrneem, (luhdsu ņcho adreņi eewehrot, jo turpat blakus atrodahs ari lahds pah; weihals),
- Peterb. Ahr-Rigā:** Kalku-eelā Nr. 18, Martinņona namā, leelajā Meņlander-eelā Nr. 13,
- ņehņis** pee ņeena-tirgus, Peterņona namā.

Wislabakas Peterb. Ahr-Rigā, Kalku-eelā Nr. 19, **pee Baloņcha,**

pretim "Baloņcha" eedrauhņchānai. Uņ ņihbas dabujami: pirma ņorte **Engliņņu auņchami** bowwilnas deegi, ristigods numurods un beņ ņetas uņprahņchānas.

Smehde leel ihņhreta Suworow- un Keper-eelu ņuhri Nr. 85, ņehiā.

Stalla-ruhwe preelņch 9 ņirgeem lihds ar jiteem peederumeem ir ņem labeeem nolihgumeem ihwodama Nikolai-eelā Nr. 1.

Logu-ņihflu

pahrdofchana wiņadods leelumods ih **"Karlsहितte"** glahņchu-ņabrikas pee Wentņpils, pee **C. G. Mahlera** atraitne, **Warņtal-eelā Nr. 8.** Kahdas 160 werņtes no Wiņdemes robeņchahm, dņelņņjela malā, Witelņņas gubernā ir **pahr- dodamas** 4 leelas ņernas (maņas miņņchinas). Tuhwalas ņinas pee J. Grinwalea Rigā, leelajā Fuhrmann-eelā Nr. 6.

Jonna
ņaldata padomneeks.

Peh; Kreemu ņara-mahjibas-ghahmatah; ņaraiņijis
Fr. Wittandts,
 biņis ņawatneeks ņara-deenāņā.
Maņņa eelņeta 40 ņap.

"Ihņas dņeeņmas"
 trefcha labota drufa, aihal dabujamas pee J. Alņne, Rujenā un wiņas ghahmaru beedņ.
Maņņa 20 ņap.

Jannos puhrus
 war dabuh; pihl ar tirona un gubernas ņem- peli, ar rahņes arņlehu eedeņņināti, ņchabdas ņortes: 32 garnizās jeb puņņihewerla, 20 gar- nizās jeb puhra tā 8 garnizās, 4 garnizās, 1 garniza, **Rigā linu-ņwarods,** ņwaru ņambari
 Rai aplam ihņpantās waleens, atņwehota, zaur ņcho ņinaju, la es

pehrku meelņchus
 no wiņmaņala lihds leelalam dauņumam.
H. Schwer,
 bruhweemehņers Rembatā. 2

Wehl ir
9 Aisputes pils
ņemneeku mahjas
 — Kurņemes gubernā, Aisputes aprikti — pahrdodamas. Pirņeji war lihds ņch. g. 25.
Nowembritm ņahņatas ņinas dabuh; **ņelgawā** pe Oberhofņteņas-ahwelata **Grot.**

Preemņchjums
 werņtas

linu- u. pakulu-dņijas
 pahrdod pa ņabritu ņenam

Theodor Ahl,
 Rigā, Zuhlu-eelā (Schwimmņtr.) Nr. 10, 2

Port ihru **Amerikas** un **Kreemijas**
petroleju

tura uņ lehgera un pahrdod lehti
Bett un beedr., Bernawā. 3
 Kaitoris ņenāņā Rowelņs anelņes-bantas ruhmeņ

